

ชื่อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรม การดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ในจังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย	พีรณัฐ จันทร์คุปต์
ปริญญา	พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	ทัศนยา บุญทอง, Ed.D. ชื่นชม เจริญยุทธ, พบ.ค. อุษาพร ชวลิตนิธิกุล, M.P.H.
วันสำเร็จการศึกษา	29 เมษายน พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

ผู้สูงอายุชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ส่วนมากอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทยที่ห่างไกลความเจริญ การแพทย์และสาธารณสุขยังกระจายไม่ทั่วถึง ขาดการศึกษา มีฐานะยากจน ภาพความเป็นอยู่ต่ำ เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพและมีคุณภาพชีวิตต่ำ การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชาวเขา เผ่านี้วิธีหนึ่ง คือ การส่งเสริมการดูแลตนเอง เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป และยังเป็น การเพิ่มจิตสำนึกในความเป็นไทย รวมทั้งช่วยลดปัญหา ความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยอีกด้วย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การดูแลตนเอง คุณภาพชีวิต และ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานบางประการกับพฤติกรรม การดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 230 ราย เก็บข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์และ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไค-สแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงส่วนใหญ่รับประทานอาหารเช้าวันละ 3 มื้อ แต่ รับประทานอาหารเช้าไม่ครบถ้วน ดื่มน้ำน้อยกว่า 6 แก้วต่อวัน นอนหลับวันละ 6-8 ชั่วโมง รับประทาน เมี่ยง หมาก พลู สูบบุหรี่และดื่มสุราเป็นประจำ ขับถ่ายอุจจาระและปัสสาวะปกติ สระผมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อาบน้ำวันละ 1 ครั้ง ทำความสะอาดปากและฟัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง มีการร่วมกิจกรรม ทางสังคม และมีการป้องกันอุบัติเหตุภายในและภายนอกบ้านสม่ำเสมอ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้สึก เหนงซึ่งมีการแก้ปัญหาโดยออกไปพูดคุยกับเพื่อนบ้านมากที่สุด เมื่อรู้สึกโกรธ เสียใจ หรือหงุดหงิดจะ

พีรณัฐ จันทร์คุปต์. 2540. “พฤติกรรม การดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ในจังหวัด เชียงใหม่ = Self-Care Behavior and Quality of Life of the Elderly Karen Hilltribe in Chiangmai.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

เก็บอารมณ์ไว้คนเดียว และเมื่อรู้สึกว้าบตาของตนเองลดลง จะบอกความต้องการให้ลูกหลานทราบ เมื่อเจ็บป่วยรุนแรงจะไปรักษาที่สถานีนอนมัยมากที่สุด รองลงมาคือ ไปโรงพยาบาล ปัญหาสุขภาพในปัจจุบันที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาของระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ รองลงมาคือ โรคผิวหนัง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ การสูบบุหรี่ การนอนหลับ การป้องกันท้องผูก และการปฏิบัติเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ และการนอนหลับ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ ศาสนา สถานภาพสมรส ความสามารถในการใช้ภาษาไทย อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอีกด้วย

การศึกษารั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดบริการทางสุขภาพเชิงรุก โดยเน้นการป้องกันสุขภาพทั้ง 3 ระดับ ให้เข้าถึงชุมชนผู้สูงอายุชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง เพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพและส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเอง อันจะส่งผลให้ผู้สูงอายุชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมีภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ การจัดบริการดังกล่าว ควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานที่แตกต่างกันของผู้สูงอายุแต่ละบุคคลด้วย